

[Aage Frandsen]

Hvorfor skulle det politiske demokrati adskille sig så meget fra demokratiet på en arbejdsplads, i en uddannelsesinstitution eller på anden måde? Det, der er tale om, er, at brugerne, at de ansatte i et skoleråd i fællesskab finder ud af det, træffer nogle beslutninger, som i øjeblikket enten træffes i et amtsråd, i en kommunalbestyrelse eller alene af skolelederen. Ud fra disse beslutninger, som kan sammenlignes med politiske beslutninger, træffer lederen stadig væk sine beslutninger. Vi har ikke med vores forslag afskaffet inspektøren, rektoren, forstanderen, men vedkommendes kompetence er klart indskrænket.

Hvis vi sammenligner med universiteterne og de øvrige højere læreanstalter, er det det samme. Her vælger de, der er på institutionerne, en ledelse, ikke en daglig ledelse, men en gruppe, som udgør et politisk forum, eller hvad man vil kalde det. Der er også en leder, en rektor, som træffer de administrative beslutninger, men selvfølgelig på baggrund af de beslutninger, der er truffet i det kollektive organ. Der er ikke tale om en kollektiv ledelse, men det er selvfølgelig – hvis man ikke kan lide ordet kollektiv ledelse – en nemmere måde at afvise det på.

Jeg mener også, at jo flere der er sammen om at træffe en beslutning, jo bedre bliver beslutningen da som regel. Jeg håber da, at andre politiske partier har det på samme måde, som vi har i SF. Når vi finder frem til noget i fællesskab, bliver det gennemgående noget bedre. Det er åbenbart derfor, at befolkningen synes, at det er så godt, at de giver sig til at stemme på os. Det er ikke, fordi det er én person, der har fundet på, at det nu skal være sådan. At der er flere sammen om at træffe beslutninger med henblik på, hvilke ting der skal føres ud i livet, må da være en fordel frem for, at det kun er én. Så siger man nok, at man kan jo gøre meget af det allerede i dag. Man kan godt gøre noget af det, men man kan altså ikke gøre det, der står her, for hvis man kunne det, var der ikke noget problem.

Folkeskolen er nok det sted, hvor man er kommet længst både med hensyn til demokrati og med hensyn til selvforvaltning. Derimod er man kommet meget, meget mindre frem, når det drejer sig ikke mindst om erhvervsskolerne. Derfor venter vi selvfølgelig med spænding på, hvad undervisningsministeren finder frem til i

den forbindelse. Men man er ikke nået særlig langt i erhvervsskolen, når man tænker på de ansattes og på elevernes indflydelse. Forholdene er helt utrolig middelalderlige med hensyn til at inddrage dem, der arbejder på stedet.

Når det drejer sig om gymnasier og hf, må man også sige, at der er grænser for, hvor langt man er kommet. Selvfølgelig har lærerrådet en vis kompetence, det har høringsret, det skal spørges, men igen er det én person, som – hvis man bruger den konservative ordførers, hr. Kirkegaards, ord – én person, som er kompetent, som om man har fået et eller andet i nådegave, fordi man er blevet ansat i en bestemt stilling. Det er en lidt overraskende opfattelse af begrebet demokrati.

Med hensyn til folkeskolen er det da rigtigt, at forældrenes indflydelse indskrænkes ved, at specielt eleverne får mere indflydelse. Men brugerne er jo ikke kun forældrene, det er også eleverne. Men at påstå, at forældrene nu er helt sparket ud, holder ikke. Man kan sige, at nogle af forældrene har fået et lille skub ud, og så er der kommet elever ind i stedet for. Balancen i forhold til den nuværende balance mellem brugere og selve institutionen er stort set uændret.

Det er værd at lægge mærke til, hvordan forslaget er lavet. For det første er der tale om forsøg. Det er ikke, fordi vi elsker forsøg – det er der andre partier der gør mere, end vi gør det – men for at kunne komme længere er det da værd at lave forsøg. Vi siger jo ikke, at alle institutioner skal se sådan ud. Nej, vi siger: lad os prøve at lave nogle institutioner, der er mere demokratiske, end vi kender til nu. Er det ikke nødvendigt at gøre det ved at lave et bestemt forsøgsråd, så lad os for os gerne gøre det på en anden måde. Vi skulle netop lade demokratiet komme til udfoldelse ved, at man lavede forskellige ordninger. I øjeblikket er der jo én ordning, der gælder, og så er der forskellige nuancer specielt inden for folkeskoleområdet, men inden for de andre områder er det i realiteten kun én ordning.

Derfor siger vi: Skal vi ikke prøve at give mulighed for flere ordninger og lade det komme til en prøve på, hvad for en ordning der er bedst? Er en mere demokratisk ordning bedst, eller er det mere enkeltpersonstyrede foretagende bedst? Lad det komme an på en prøve, lad os få lov til at lave nogle forsøg.